

Tadeusz Oracki

Na marginesie artykułu Zbigniewa Chojnowskiego

Komunikaty Mazursko-Warmińskie nr 3, 373

2004

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Tadeusz Oracki

Na marginesie artykułu Zbigniewa Chojnowskiego

W swym artykule *Pseudonimy poetów i pisarzy Warmii i Mazur jako zabawa i gra z tożsamością* (Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 2004, nr 1) Zbigniew Chojnowski snuje różnego rodzaju rozważania, wykorzystując zarówno opracowania, jak i udzielone mu przez pisarzy olsztyńskich informacje. Do wypowiedzi pisarzy o charakterze autobiograficznym oraz na temat ich własnej twórczości trzeba podchodzić z dużą dozą krytycyzmu (często nie mają naukowej wartości), gdyż należą one raczej do działu *belles lettres*, a nie do *histoire littéraire* czy *crittique littéraire*.

Nie ma w tym nic dziwnego, jeśli pisarze używający pseudonimów traktują tę czynność „jako zabawę i grę z tożsamością”, natomiast dziwić musi fakt, że grę z czytelnikiem podejmuje badacz i krytyk literatury. Autor nie wykorzystał podstawowego dzieła do swego tematu — pięciotomowego *Słownika pseudonimów pisarzy polskich* (wydanego w latach 1994—1998 pod redakcją Edmunda Jankowskiego i Dobrosławy Świerczyńskiej), a tym samym postąpił tak, jak ów krytyk, który pisząc o Mickiewiczu, nie sięgnął do naukowego wydania dzieł poety, ale do wypisów przygotowanych na użytek uczniów klasy III. Postępując w ten sposób, nie wykorzystał pełnej bazy źródłowej. Dla przykładu podam ilość pseudonimów niektórych pisarzy wymienionych w artykule Z. Chojnowskiego i w *Słowniku pseudonimów*...:

	Chojnowski	<i>Słownik pseudonimów</i>
Michał Kajka	2	4
Tadeusz Nowakowski	1	6
Władysław Ogrodziński	2	3
Karol Małek	1	4
Henryk Panas	2	14
Alojzy Śliwa	1	4
Leonard Turkowski	1	17
Maria Zientara-Malewska	5	11

Poza tym, nie wszystkie przypisy są dokładne. Na s. 62 (przypis 16) autor cytuje kilkutomowy słownik *Współcześni polscy pisarze i badacze literatury*, ale nie podaje tomu, w którym znajduje się biogram przywołanego pisarza. Nadto, trzykrotnie przekreśla podtytuł tego dzieła, określając je jako „słownik bibliograficzny” (przypisy 16, 19 i 25), tymczasem chodzi o „Słownik biobibliograficzny”. Sądzę także, że autor przesadnie używa określeń: „poeta” i „pisarz”, gdyż w powszechnym i naukowym rozumieniu tych słów pisarzem (literatem) nazywa się autorów uprawiających literaturę piękną, a w określeniu „pisarze” mieszczą się zarówno poeci, jak i prozaicy, dlatego słowniki biograficzne poświęcone prazaiikom, poetom i eseistom zawierają w tytule określenie „Słownik pisarzy”.